

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben hazhoz vevőre:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.A szerkesztőség kéziratok visszaszadásra és
vagy megőrzésére nem vállalkozik.Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 10.

Világosodik !

Mondá a teremtő Isten: »legyen világosság! és azonnal lőn világosság.«

A magyar politikai életben is kezd világosodni!

A mi az új választások előtt csak sejtelem volt, amit mindenki gyanúsított a parlamenti tárgyalások tüneteiből a — 67-es alapon álló kormány támogatása még a finanziaális ügyekben is — s mégis kétkedő fejszóvalással, »talán csak nem-mel« fogadott mégis mindenki, Kossuth Ferencnek Bánffyval kötött paktuma most a választások után már oly kétségbevonhatatlan tény, mint kétszer-kettő négy.

Kossuth Lajosnak, akinek ha nem is osztjuk politikai nézeteit, kristály tiszta karaktere, és intenczióinak őszintesége előtt mindenkor tisztelettel hajlottunk meg, *a fia pártjával együtt beállott a szabadelvű Kormánybizottságába, s elveinek feladásával kiszolgáltatta a kiegyezési alapon álló kormánynak a saját pártját.*

Nem néztünk rózsás reményekkel az új választások elé; az eredmény esélyeivel foglalkozva jóleleve jeleztük, hogy a mai választási-rendszer mellett a kormány megerősödve az ellenzék meggyengülve fog kikerülni a harcából. De azt, hogy ez az egy választás az ellenzéknek tönkre tegye, úgy hogy 380 kormánypártival (280 nyílt, 50 titkos Kossuth-féle kormánypárti, 40 horváth) szemben 60—62 ellenzéki tagja (21 néppárti, 10 Ugronista és 31 nemzetipárti) legyen az új parlament-

nek, azt nem hittük; és ez, nem habozunk kimondani, Kossuth Ferencz antisambrirozásának, a kormánynyal való paktálásának, pártárulásának z következménye.

Kossuth Ferencz büszke lehet vívmányára, játéka napfényre jött, de sikerült, a kiarendált parlamentben nincs már számbavehető ellenzék, kis és nagy ur, titkos és nyílt mameluk mind, de mind a szolnokdobokai olyarcha aláztos szolgálja.

Van is nagy öröm! Nem ok nélkül. Az arabsvér is nyerit, mikor az abrakos zsákot csörögni hallja. Bánffy most készíti az osztokodási levelet; Kossuth Ferencz, mint az »Esti Hírlap« írja vasutiminiszterséget kap. Csak össze ne vesszenek a konczon!

*

Epés szavak, de igazak. Hiszen az egész választási harc tele van ennek a politikai hitehagyásnak dokumentumaival. A váci, kecskeméti, bonyhádi, hajduszoboszlói, szentesi manőverek eklatans példák erre.

A hevesmegyei nagyfügedi kerület épen úgy mint a szolnokit Ugron-párti jelölttel meglehetően volna tartani, az utóbbira nézve maga Justh Gyula tette ezt az indítványt, de Kossuth Ferencz forszírozta az ő frakciójának a jelöltjét, nyilván azért, hogy mind a két főgyökeres ellenzéki kerületet a kormány kezére játssa. És ez sikerült is neki.

Kaposvárott a függetlenségi zászlót Kossuth Ferencz perfid eljárása, a melylyel Kapotsfyt lemondatta, s a kormány

jelöltjével szemben nem is állított számbavehető ellenjelöltet buktatta meg.

De minek olyan messzire példáért mennünk, találunk itthon a mi Biharországunkban. Csak a vak nem látja azt, hogy a Kossuth-párti Szatmári Mórnak az ugrai kerületben Tisza Istvánnal szemben való fellépése nem volt egyéb porhintésnél a választók szemébe, s az utolsó perczen való visszalépése a függetlenségi mandátumnak a bormány kezére játszása.

Ázután ott van a török-szent-miklósi eset, a hol Kossuth Ferencz táviratilag tiltotta el párthiveit attól, hogy az Ugron-párti Gertnerre szavazzanak.

Nyirbátoron maga a főrendiház al-elnöke, Károlyi Tibor árulta el a Kossuth-frakciónak a kormánynyal való paktumát, mikor a közjogi alapon álló nemzeti párti jelölt ellenében állást foglalt és a Kossuth-párti Gencsy Bertalannak a zászlóját tüzette ki kastélyára.

A bonyhádi választókerületben Preyer Hugót, a kinek köszönheti, hogy édes atyja a székesfővérosnak diszpolgára lett, táviratilag kitagadja a pártból és támogatását eltiltja, hogy így Perczel belügyminiszternek egyhangú megválasztását biztosítsa.

Folytassuk-e még tovább! . . . Nem! ezeket is csak a fájdalom mondatta el velünk. Mert fáj látnunk, mint tépi, rontja durva kezekkel a Kossuth név nyibusát éppen az, a ki annak megőrzésére hivatott, — Kossuth Lajosnak a fia.

Mesét mondunk!

Volt a világon egy nemzet. Ennek a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A nyelvtanulásról.

Irta: Dr. SZ. J.

A régiek azt tartották, hogy ahány nyelvet tudsz, annyi embert érsz, és igazuk volt. Alig van hasznosabb ismeret mint a nyelv ismeret. Idegen országok kapuit, a tudomány és irodalom kincstárát nyitja meg az ember előtt; közelebb hozza az embert az emberhez, mikor őket egymással megérteti; kitágítja a látókört, terjeszti az emberszeretetet, utat tör a civilizáció vívmányainak.

De egyúttal a kozmopolitizmus terjesztője s a hazaszeretet megölője — némely hazafiaskodó tulzók szerint.

Hogy azok, akik anyanyelvükön kívül más nyelvhez nem konyitanak, ellenségei a nyelvtanulásnak, az érthető. Egy régi arab közmondás azt tartja, hogy »mindenki gyűlöli azt amihez nem ért.« Így van a dolog a nyelvekkel is. Az öblös torku mokánybercziskedés pedig minde-nesetre könnyebb dolog, mint a nyelvtanulás. S akik az idegen nyelveknek oly nagy ellenségei, azok rendszeren belátják a nyelvismeret hasznát; éppen ezért gyűlölik irigységből azt, aminek megszerzéséhez hiányzik náluk az erős akarat és szorgalom.

Kozmopolitizmust terjeszt a nyelvismeret? Az igaz, hogy azt a hátramaradó zárkózottságot, azt a pogány gyűlöletet az idegen iránt, azt a

beteges nemzeti rajongást, mely csak a maga fajtáját tartja embernek, a többi babárnak, gógnak, gyaurnak: az ilyen nézetet elválasztó emberirtó hazafiságot csakugyan lehűti egy kissé a nyelvismeret, az idegen népek műveltségének erőnyelveinek megismerése. De ha az idegenben is az embert kerülni, a külfölddel megismerkedni, a tudomány, művészet kincseit kölcsönvenni kozmopolitizmus, akkor ma minden józan felfogású, művelt és nemes szívű ember kozmopolita.

A keresztnység vetette meg a népek testvériségének, az általános emberszeretnek, az emberiség közös céljának alapját. A művelődés, a haladás pedig annak a nemzetek egyesített munkájának gyümölcse, s új meg új kapcsolatokat létesít az emberek közt. A tudomány, művészet, igaz, vallás, erkölcs, jog közös kincsei az emberiségnek. A hazaszeretet csak azt követeli, hogy e kincsek közül kiki minél többet igyekezzék hazája számára lefoglalni, nem pedig hazáját azoktól elszigetelni.

Az idegen nemzetek ismeretével és szeretetével, a közös emberi érdekek célok és javak szolgálataival nagyon jól összefér az igazi hazaszeretet. A közjó szolgálata nem zárja ki, hogy valaki családjáért éljen; a hazaszeretet nem ellenkezik a család szeretetével. Az emberi szív elég nagy arra, hogy az egész világot magába zárja a nélkül, hogy kiszakadna a talajból, melyből kinőtt s melyben gyökeret vert. Sőt olyan mint a fa: minél meszebb terjeszti ágait, annál mélyebbre ereszti gyökerét. S ki-

vált mi magyarok minél jobban megismerjük a külföldet, annál jobban belátjuk, hogy extra Hungariam non est vita.

Igaz, hogy nem kozmopolitizmus, melynek nincs hazája. De ez a gonosztevők a szocialisták, a börze kozmopolitizmus, melyet nem az idegen népek és nyelvek ismerete, hanem az érdekek köt oda ahol jól megy dolga.

Jó hazafi lehet valaki a legszelebb körű nyelvismerettel is. Példa rá Gr. Széchenyi István, Deák Ferencz, B. Eötvös József, Apponyi Albert és hazánk sok nagy fia.

Elég hiba, hogy az utóbbi évtizedekben nyelvismeret dolgában határozottan visszaestünk. Még e század közepén nyelvismetre nézve talán a világ első népe voltunk: csaknem minden tanult ember beszélt magyarul németül és oláhu, sokan francziául. A német és olasz nyelv a külföldi katonáskodás folytán a népnél is nagyon el volt terjedve.

Ma már az intelligantia körében is ritka aki jól beszélne németül és francziául. A mai gymnasiumi oktatás mellett senki meg nem tanul latinul — még jól érteni sem, nem hogy beszélni. A középiskolát végzett ifju, ha csak máshol meg nem tanult, mig könnyű munkát sem tud szótár nélkül olvasni, és igen sok még kenyeret sem tud németül kérni. Ilyenformán vannak a végzettrealisták a franczia nyelvvel.

Igaz, hogy iskolában nem is lehet nyelvet tökéletesen megtanulni; de a tökéletes tudás és semmi tudás közt van közép-

nemzetnek volt egy szabadsághőse. Ennek a szabadsághősnek neve varázsigeje lett a magyarnak. Jött azután ennek a szabadsághősnek a fia, a ki néhány év alatt elkótya-vetyélte atyjának drága hagyatékát, letéleményét, s annyira lejáratta atyjának nagy nevét, hogy harmincznegyven év elmúltával honfitársai csodálkozva kérdik: ki lett légyen az?

Ebben a mesében az a legszomorubb, hogy a mesének fele se mese!

Hiába nem szülnék mindig párduczot Nubia sivatagai, sőt a tapasztalás azt mutatja, hogy a szellemóriások ivadécai rendszeren epigonok.

Világosodik! . . .

Zsilinszky államtitkár Békés-Csabán.

Zsilinszky Mihály kultusminiszteriumi államtitkár, Békés-Csaba képviselője vasárnap választói közé érkezett, hogy megköszönje bizalmukat, melylyel az országgyűlésbe küldték. Százhusz tagu bandérium fogadta a vasutnál, honnan a menet a városházába vonult.

Zsilinszky a városháza erkélyéről hosszabb beszédet mondott a népnek. Beszélt a pártokról, de különösen a szabadelpártról, jövőjéről és terveiről. Hangoztatta az egyház és állam közötti jó viszony szükségességét és a felekezetek egyénjogositását, a papnevelésnek egyetemi színvonalra való emelését és a szegényebb lelkészek fizetésének 800 frtra való kiegészítését. Hosszasabban fejtegette a jövő közigazgatási reformot s megígérte, hogy Csaba önrendelkezési jogát biztosítani fogja. Este 400 terítékű banket volt az államtitkár tiszteletére a Fiume-szállóban.

A 43 százalékos kvóta.

Az osztrák kormány egyik félhivatalosa, a »Reichswehr« utján meg van izelve Magyarországnak újból a 43 százalékos kvóta. Konstatálja az ujság, még pedig a budapesti tudósítójának értesülései alapján, hogy Lukács László és Bilinszki pénzügyminiszterek a kvóta kérdésében újabban érintkezvén: a magyar pénzügyminiszter biztos tudomással bír a kvótának amaz arányáról, melyet az osztrák kormány némi engedelmények fejében Magyarországgal szemben mint elégedhetetlen követelményt állít fel. Az újonnan megválasztott kor-

mánypárti képviselők tájékoztására, hogy tudják mi lesz az ő kötelességük a kvótakérdésben, konstatáljuk a bécsi lap nyomán, hogy a magyar kormány felajánlotta a 35 százalékos kvótát, de ezt az osztrák kormány határozottan visszautasította, s most határozottabban követeli a 43 százalékos kvótaarányt. Így tehát gróf Csáky Albin, Hieronymi s a többi mérsékelt kvótaemelő kormánypárti képviselő el lehet készülve rá, hogy a mandátum fejében megköveteli tőlük a Bánffy-kormány, hogy szavazzák meg a 43 százalékos kvótát. A kormánypárti lapok azzal dicsekesznek, hogy nincs kérdés, a mely felett véleménykülönbség támadhatna a szabadelpártban: s mi hajlandók vagyunk elhinni, hogy ez az exorbitáns kvóta-követelés csakugyan próbakő lesz, a mely megmutatja, hogy a párt egysége és tömör a lemondásban.

A kecskeméti pótválasztás.

A gróf Zichy Nándor és dr. Nagy Mihály kormánypárti jelölt között eldöntetlen küzdelem Kecskeméten megteremtette a kormánypárt és a függetlenségi párt fuziót. A nov. 12-én tartandó pótválasztáson a függetlenségi és 48-as párt együtt fog szavazni a kormánypárttal dr. Nagy Mihályra, a kinek az érdekében a miniszterelnöki választási iroda is teljes erővel akezióba lépett.

Az egri mandatum.

Lukács László pénzügyminiszternek Egerben kiereszkolt többsége már a kérvény beadása előtt leszállott háromról kétfőre. Az ellenzék ugyanis nyomára jött, hogy egy halott nevében szavaztatta le a pénzügyminiszter kortesintőzője valamelyik hívét. A pótszavazásalatt történt ez a visszaélés, a személyazonossági tanuk pillanatnyi távollétének az ügyes felhasználásával.

Programm-féle.

A Szent-László nyomda-részvénytársaság igazgatóságának megtisztelő megbízásából a mai nappal ideiglenesen átveszem a »Tiszántúl« szerkesztését.

Nem vagyok új ember e lapok olvasói előtt; két esztendő óta — a nyári hónapok kivételével — ahányszor meg-

jelent e lap, mindannyiszor volt benne valamelyes dolgozat, mely az én tollam alól került ki; feleslegesnek tartom azért bővebb programot adni ez alkalommal.

Részem volt a »Tiszántúl« programjának kidolgozásában. Ahhoz tartom magamat ezentúl is. Vallási kérdésekben az egyház tanításához való ragaszkodás, a kath. egyház jogainak védelme, mások vallásos meggyőződésének tiszteletben tartása lesz elvünk. — Politikában a hatvanhetedik kiegészítés és az abban gyökerező nemzeti jogok szabnak irányt számunkra. Természetes, hogy a liberális kormányval szemben ezután is ellenzékkel képezünk.

Mindenkor lelkesen karoljuk fel a földművelő osztály érdekeinek istápolását és készségesen támogatjuk az iparosok helyzetének javítására irányuló törekvéseket. — Zászlónkra van írva az egyleti élet felvirágoztatása, a társadalmi mozgalmak ápolása, a város és megye kulturális, anyagi és erkölcsi érdekeinek előmozdítása. — Családi ügyeket nem hurcolunk a közönség elé, a személyeskedést kerülni fogjuk. — Gondunk lesz a jó irányu szépirodalom ápolására.

Ez volt a »Tiszántúl« programja a multban, ez lesz a jövőben is; nemcsak addig, míg az én szerény nevem alatt jelenik meg e lap, (hiszen ez csak ideiglenes állapot), hanem azután is, míg csak a »Tiszántúl« fenn fog állani.

Munkatársainkat kérjük, támogassanak bennünket célunk elérésében szives közreműködésükkel.

Olvasóinktól s e lapok barátaitól kérünk bizalmat, jóakaratu méltánylást, itt-ott egy kis elnézést.

Nagy-Várad, november 10. 1896.

Dr. Vueskies Gyula.

ismeret, melyre mindenki eljuthatna. Heti 4—6 órában 6—8 éven át lehetne egy nyelvben annyira haladni, hogy szótár nélkül jól olvasunk és törve akadozva, egyszer mászor hibázva képesek legyünk az illető nyelven beszélni. Csak-hogy ehhez *gyakorlatias* tanmód jó-tankönyv a tanároknak pedig buzgóság és szigorúság kellene. De ezt a szigorúságot úgy hiszem minden okos szülő megbocsátaná a tanároknak.

Ha egy-két nyelvre félig-meddig megtanítaná ezzel a középiskola több hasznot hajtana mint azzal, ha teletömi a gyerek fejét egyetemre való meg nem emésztett ismeretekkel, melyek a vizsgálat utáni héten már szerencsésen elpárolognak.

Nálunk a művelt nők az élő nyelvek ismereteiben a művelt férfiak felett állanak. Míg a fiú a gimnasiunban vagy reáliskolában nyelvtörténelmi és nyelvfiziológiai alapon nyugó nyelvtanokkal kinlódik: addig leánytestvérei otthon a bonnetárból vagy nevelőnőtől legalább megtanulnak egy kicsit parlirozni.

Persze az ilyen parlirozás még nagyon távol áll a nyelv irodalmi ismeretétől.

Az is tény, hogy nálunk nyelvismeret dolgában az aristocrazia után mindjárt a zsidók jönnek. Az ő gyakorlatias érzékük belátja a nyelvismeret hasznát: a kereskedés is rakényöket a nyelvtanulásra. Ritka ember aki legalább németül valamit nem tud.

Annyi bizonyos, hogy ebben a keresztény akosság tanulhatna tőlük. A hazai tudomány-

nak nem valnak kárára, ha a tudományos mozgalmakról előbb is értesülne mint huszonöt év mulva az akadémia magyartalan kiadványaiból. S ha már így is úgy is külföldi műveket olvasunk, inkább olvassuk azokat eredetiben, mint rossz fordításban. És ha a selejtes fordítások nem volnának oly kelendőek, akkor nem szorulna le a könyvpiacszról az eredeti magyar irodalom.

Egy krajczárka pechjei.

Sok nagy ember megbukott már a képviselő választásokon, de olyan kicsiny mint Kreuzerl Jakab önjelölt ur, még egy sem: Sokak biztos sikerét, tette tönkre az átkos kormány vad erőszakja, de oly borzasztóan nem bukott senki mint Kreuzerl Jakab, mert kérem ő teljesen törvényszerűen bukott, pedig egy választóját sem utasítottak el; egy sem maradt el, sőt egygyel több választója volt, mint pártja sejtette, mert a jelölt ur is egyhangulag magára szavazott. Sokan kaptak már több szavazatot is, mint amennyire számítottak, de annyival kevesebbet, mint Kr. Jakab ur kapott, még nem kapott senki. — Kérem itt valami hibának kellett esni, úgy gondolja Kreuzerl ur, se gondolat eszelekvéssé éretlenül benne, s ő petícionált a választás tisztasága ellen azon alapon, mert neki már 22 szavazata volt (önmaga szavazatával) Kőrös László államtitkárnak pedig csak 571 potom voksa s mégis kizárta az elnök a zár órát pedig abból mindenki láthatja, hogy ha a szavazni

nem akaró 800 polgár, kinek voksolási jussa volt reá szavazott volna, tisztára ő lett volna a nyertes.

Őnök pedin Uraim! tessenek csak vissza emlékezni, s komolyan megfontolni mind azt, a mit Kreuzerl Jakab ur jelöltsége alatt tett, s meglássák, hogy önök is az ő pártjára állanak s így még többségre tesz majd szert. Ugyanis Veress államtitkár leteszi a mandátumot, nem ugyan az ellenjelölttől való félelmében, hanem azon biztos tudatban, hogy erős ott a kormánypárt, a hol Kreuzerl Jakab gyengélkedik, mint el'lenjelölt.

Mi tett tehát s különösen mit tett volna Kreuzerl Jakab? Az első petíció olvasásánál s kérdésnek kell végig nyilalni a hazán a Kárpátoktól az Adriáig.

Hát kérem Kreuzerl Jakab nem úgy tett mint más jelölt. Ő nem jelentkezett egy agg pártnak intőzői előtt sem, hanem mint néppárti önjelölt, saját külön programja szerint lépett fel. — Itt kezdődött a baj, mert amely pártot ő magáévá tett az a párt nem akarta őt magáévá tenni. A néppárti iroda kijelentette, hogy Kreuzerl Jakab önmaga egy külön néppárt, kihez s melyhez semmi köze.

De ez a baj nem volt baj. Jakab el ment a fényképészhez, s le ábrázoltatta magát három variációban. Nos kérem tette ezt valaha jelölt, jutott é valaha ilyen eszme a jelölt urak eszébe? Nein und noh amal Nein! Az egyik arezkép alatt ez volt olvasható K. J. mint gavallér, a II-ik alatt K. J. mint a veterán gárda hadnagya, a III-ik alatt K. J. mint polgár. A negyedik példány K. J.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva ma d. u. 3—5-ig 20 krért. Más időben 50 kr.
November 12. Egészségügyi gyűlés a megyeházán d. e. 11 órakor.

- 12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
- 19. A biharm. négyzet árvaházának megnyitó ünnepélye és az »Erzsébet« táncestély.

* **A bibornok utazása.** Dr. S c h l a u c h Lőrincz bibornok püspök ő Eminenciája a tegnap gyorsvonattal Nagy-Váradról a székes-fővárosba utazott. Kisérétében van M a y e r Antal püspöki könyvtáros.

* **A katonaság esküvétel.** Lélekemelő szép ünnepély folyt le tegnapelőtt, vasárnap a nagyváradi »Ferencz József« lovassági lakatnyában. A hat heti ujoncz-oktatás befejeztetvén, Ő Felsége rendeletéből az összes ez évben bevonult ujonczok ünnepélyesen letették az esküt. Reggel 7 óra után diszben, a zenekarral vonultak ki a minden fegyvernemhez tartozó csapatok a lakatnyá udvarára. Fél 8 órakor a lakatnyá nagy lovagló iskolájában felállított oltáron K l e d o r f e r Lambert hely. katonalelkész szent misét olvasott, a mely alatt a József-ezred zenekara egyházi énekeket adott elő. A szent mise után főt. Kledorfer Lambert lelkész előbb német aztán lelkes magyar szónoklatot tartott a katonasághoz; a melyben megmagyarázta az eskü jelentőségét, fenségét s buzdította őket annak hű megtartására. A beszédet a József-ezred egyik főtisztje román nyelven tolmácsolta a legénységnek. Ezután következett a legfontosabb aktus az esküvétel. Anyanyelvük szerint magyarul, németül, majd a románok előtt románul olvasták fel az eskümintát. A szép ünnepély végeztével a csapatok elléptettek a szintén jelenlevő P o k o r n y altábornagy előtt s szakadó esőben bevonultak a várba.

* **A kereskedelmi miniszter üdvözlése.** A kiállítás berekesztése után egész özöne jelent meg a hivatalos lapban a kitüntetéseknek. Ezek közt az első egyike D á n i e l Ernő kereskedelmi miniszter kitüntetése, a melylyel király Ő Felsége részére a bárói rangot adományozta. A kitüntetés alkalmából dr. S c h l a u c h Lőrincz bibornok-püspök, valamint a nagyváradi

kereskedelmi és iparkamara meleg hangu üdvözlő sürgönyt intézett D á n i e l Ernő miniszterhez.

* **Diszes esküvőnek** volt tegnap délelőtt az olaszii plébánia templomszínhelye. B. P a p p Károly püspökségi uradalmi pénztáros vezette oltár elé bájos aráját, F r á t e r Lujzát. Kevéssel 1/2 11 óra után érkezett meg kocsikón a násznép a templomba, a hol kis idő múlva megjelent F e t s e r Antal püspöki titkár, a vőlegény földije. Azzal kezdődött a szertartás, hogy az eskető pap összeadta az ifju párt Isten áldását kérve a kötött frigyre. Ezután csendes kis mise következett, mely alatt az ifju pár a sz. áldozáshoz járult. Mise végével az eskető beszédet intézett az új párhoz. Az esküvőn előkelő közönség volt jelen, nagyobbára ismerősök s jó barátok. Isten áldását s tartós boldogságot kívánunk az új párnak!

* **A történelmi kiállítás írásban és képen.** Most, midőn kiállításunk kapui bezáródtak és félő, hogy annak történelmi csoportjában lévő műkincseknek tulnyomó része többé nem lesz hozzáférhető: minden művelt magyar ember örömmel fogja üdvözölni azt a hirt, hogy a már a közel jövőben egy nagyszabású díszmunka jelenik meg, a mely megfogja örökíteni ezredéves multunk nagybecsű ereklyéit. Vaszary Kólos hercegprimásnak határozottan kifejezett amaz óhajta, hogy történelmi kiállításunk méltó módon ismertetve és reprodukálva legyen, meg fog valósulni és ebben D á n i e l Ernő kereskedelmi minisztert illeti meg az érdem. Ő ugyanis tárczája rovására nagyobb összeget engedélyezett e célra és így lehetővé tette annak megjelenését.

* **A városi nyugdíjbizottság ülése.** Nagyváradi város nyugdíjügyi bizottsága tegnap délután rövid ülést tartott. Jelen voltak: S a l Ferencz polgármester elnöke alatt Hoványi Géza, dr. Molnár Imre, Rácz Mihály és Komlóssy József. Az ülésnek egyetlen tárgya P e l b á t György rendőrségi kulcsos nyugdíjazás iránti kérvénye volt. Pelbát hosszú évek során szolgált sok nyughatatlansággal járó állását s mivel gyógyíthatlan vesebaja orvosi bizonylattal van igazolva, a nyugdíjbizottság ajánlja közgyűlésnek, hogy Pelbát Györgyöt nyugdíjazza.

* **A kötelező koronaérték behozatala.** Wekerle volt pénzügyminiszter, mikor 1892-ben a valutatörvényeket tárgyalták, a készpénzfizetések megkezdését 1897-re helyezte kilátásba. A készpénzfizetések megkezdéséről természetesen még sokáig nem lesz szó, de a koronaértékben való kötelező számítás már a valutatörvények alapján s a koronák forgalombahozásával el

lett volna rendelkezhető. Mindeddig nem történt s Lukács pénzügyminiszter még csak legújabbban tett ígéretet a törvényjavaslat elkészítésére. Mint most értesülünk, a koronaértékben való kötelező számításra vonatkozólag mind a két pénzügyminisztériumban készült törvényjavaslat. A kötelező számítás megkezdését a két kormány 1898. év január 1-jére tervezi.

* **A portugall királyné Budapesten.** Vasárnap a kiállítás történelmi csoportját megtekintette, majd a Népszínházban végig nézte az Ezer év előadását. A felséges vendég még a délelőtti folyamán értesítette a Népszínház igazgatóját látogatásáról s azon óhaját fejezte ki, hogy magyar tánczot szeretne látni. Ehhez képest az Ezer év mai előadása a szokottnál mozgalmasabb és minden tekintetben kifogástalan volt. A királyné a Rákóczy kép előtt érkezett a színházba, hol Evva igazgató s a Relle ellenőr fogadta s néhány köszönő szó után a királyi páholyban foglalt helyet kíséretével együtt s látható érdeklődéssel kísérte az előadást. A felvonás elején a toborzó és csárdás annyira megnyerte tetszését, hogy kívánságára háromszor megismételték, azután pedig — habár eleinte csak e kép megtekintését tervezte végignézni az egész előadást s tetszésének többször adott tapssal kifejezést, különösen Vidor és Kiss Mihály játéka nyerték meg tetszését Komáromy dalait pedig meg is tapsolta. Csak az előadás végén hagyta el ő felsége a színházat s lakására a Hungária-szállóba hajtatott, ahol este fél 7-től fél 10-ig Berkes cigány muzsikájában gyönyörködött, innen pedig a Somossy-orfeumba ment, honnan csak éjfél tájban tért haza. A királyné annyira megszerette a cigányzenét, hogy hétfő déle reggelre magához rendeltette Munczy zenekarát s kifejezte azt az óhaját is, hogy szeretné még egyszer a toborzót látni s e célból magához kérte hétfőre a népszínház balletkarát.

* **Névváltoztatások.** Sztarill Sándor káptalani urad. főszámvevő a saját, valamint Mária, Aranka, Xavéri Ferencz, Ilona, István és Lajos kiskoru gyermekeinek vezetéknevét »Székely«-re változtatta. — Fecher Dávid nagyváradi lakos, hírlapíró vezetéknevét »Fehér«-re; — továbbá Klein József nagykoru és Klein Henrik és Gyula kiskoru nagyváradi lakosok vezetéknevét »Kertész«-re változtatását a belügyminiszter megengedte.

* **Ambrus Kamill emléke.** Élénk emlékezetben van még az 1894. évi július 1-én dühöngött óriási tűzvész, mely az ujbudai Wolfnergyárat egy éjjel porrá égette s mely alkalommal az ujbudai rendőrkapitány, Ambrus Kamill, ki nagyváradi volt s rokonsága itt lakik, hivatásának s buzgóságának áldozatul esett. A rendőrkapitányt eltemették, de emléke tovább él a tisztársai és ujbudai barátai lelkében. Dr. Sélley Sándor fölvetette annak idején egy Ambrusnak állítandó diszes emlékre való gyűjtés eszméjét, melyet az elhunyt utóda, Kolozsváry Gyula, jelenlegi ujbudai rendőrkapitány kezdeményezett s fényes eredménnyel bevégezt. Több mint 500 frt gyűlt össze a rendőri tisztikar s az elhunyt barátai révén, mely összegért most neki a németvölgyi temetőben remek sír-oszlopot emeltek. Az emlékmű gránitból készült s több mint 4 méter magas. Az egyik oldalán »A derék nem fél az idő mohától«, a másikon »Szilárdan áll a kő, melyet a kartársi szeretet s barátság emelt« felirat áll. Az emlékmű leleplezése legközelebb lesz.

* **Bimbó hervadás.** Mint részvétellel értesülünk, C s a n á d y Jenő nagyszalontai szolgabíró sulyos csapás érte. Egyetlen fiacskája Ő d ő n rövid szenvedés után meghalt. A kedves gyermek temetése vasárnap délután ment végbe általános részvét mellett.

* **Angolországban** nevezetes ember tért vissza a kath. egyházba. Lloyd Dávid M. A., ki az anglikán egyházban az anglikán papság előtt nagy tudása miatt nagy tekintély. Fényes állásról mondott le s nevével és hat fiával együtt tért vissza az anyaszentegyház kebelébe.

* **Megerősítés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter S z t a n k ó Béla budapesti állami elemi iskolai tanítóképző intézeti rendes tanárt ezen állásában végleg megerősítette.

mint képviselőjelölt nem pingálva volt, hanem életnagyságban megjelent egy hordó tetején, s ilyen programbeszédet követett el.

A politika mix: az magától jövetik: Hanem:

1. ó) Jövedelmének 50%-át ó-budai új szükségletekre adja.
2. ó) Mindent mire szüksége van ó-budán szerzi be.
3. ó) Épített egy templomot Árpád emlékére, kinek porai ó-budán rejtőznek, s a torony tetején a nemzeti eszme feltűntetésére ezer (1000) drb vörös, fehér, zöld villanylámpa fog forogni.
4. ó) Közölni fog egy világra szóló érdekes-ségű levelet Kr. u. 100-ik évből.
5. ó) Hazafiságát nyilván valóvá teszi, hogy 6 évig volt ezred dobos, 12 esztendeig zenész a veterán bandában, végül annyi háza van Ó-Budán, hogy majd nem minden választó polgárral szomszéd.

Ime kérem ilyen programot még nem talált jelölt a választók elé s ilyet még nem pipált Európa. De talált Kreuczerl Jakab másként is; és a vacsoránál megjelenteket össze számítva, biztosra vette a többséget.

Október 28-án d. e. 9 órakor kezdődött a szavazás. A csendes Ó-Buda zászló díszlő oltott. Az ellenfél azt állította, hogy minden zászló Vöröses volt, de ez nem áll, egy zászló bizonyosan Kreuczerl-párti volt t. i. amelyik az ő házán libegett, mert libegett kérem, mindenki láthatta. Kreuczerl Jakab a szavazás alatt senkivel sem volt található, mert dolgozott lázasan. Minden szavazóját kézen fogva vezette be a választási terembe, hogy valami

baja ne találjon esni az uton. Egyszer-kétszer fordult már így, midőn az elők megunt a jövőmenést és ki utasította a tereméből. Ő kiment s az ajtóban a falhoz támaszkodva várta az eredményt.

Egyszer csak hallja, hogy ki tüzték a zárórát. Vége lett a nyugalomnak, ment, nézett, de nem látott több választót, pedig még csak 21 szavazata volt. Kreuczerl méregbe jött 21, de azért nem resztó — be állított, be diktálta a nevét s le-szavazott Kreuczerl Jakabra, így lett a szavazatok száma 22 és fucs. Veresnek volt tehát 571 szavazata, neki 22 zage, huszonkettő s több sem földön, sem padláson.

Ez az egy választás volt a sok szomorú között a komikus. De most jön a java Kreuczerl Jakab megtámadta a választást petícióval, mint előbb jeleztük. Mikor be vitte a Ház elnökségi irodájába, azt mondták neki, hogy a bukott jelöltnek nincs joga petícionálni. De ő kivágta magát »kérem nem a jelölt Kreuczerl petícionál, hanem a választó polgár Kreuczerl«. Azt is megmagyarázták neki, hogy a petícióhoz 1000 frt o. é. kell csatolni, különben el nem fogadják.

Erre már nem tudott kadentiát Kreuczerl. Ezer forint egy Kreuczerl-ért... hm, maga is sejtette, ez rossz gseft. Hanem uraim én megirtam a dolgot, megirtam, hogy lássák az ő igazát s esatlakozzának hozzá — vagy ha ezt nem tennék, legalább biztassák kintartásra, hogy ha nem sikerült ebbe a millennáris esztendőbe, várjon a következőig — hátha jobban megbeszülök akkor a Kreuczerl.

Kóby.

nemzetnek volt egy szabadsághőse. Ennek a szabadsághősnek neve varázsigéje lett a magyarnak. Jött azután ennek a szabadsághősnek a fia, a ki néhány év alatt elkótya-vetyélte atyjának drága hagyatékát, letéteményét, s annyira lejáratta atyjának nagy nevét, hogy harmincz-negyven év elmúltával honfitársai csodálkozva kérdik: ki lett légyen az?

Ebben a mesében az a legszomorubb, hogy a mesének fele se mese!

Hiába nem szülnék mindig párduczot Nubia sivatagai. sőt a tapasztalás azt mutatja, hogy a szellemóriások ivadécai rendszeren epigonok.

Világosodik! . . . .

Zsilinszky államtitkár Békés-Csabán.

Zsilinszky Mihály kultusminiszteriumi államtitkár, Békés-Csaba képviselője vasárnap választói közé érkezett, hogy megköszönje bizalmukat, melyivel az országgyűlésbe küldték. Százhusz tagu bandérium fogadta a vasutnál, honnan a menet a városházába vonult.

Zsilinszky a városháza erkélyéről hosszabb beszédet mondott a népnek. Beszélt a pártokról, de különösen a szabadelvűpártról, jövőjéről és terveiről. Hangoztatta az egyház és állam közötti jó viszony szükségességét és a felekezetek egyenjogosítását, a papnevelésnek egyetemi színvonalra való emelését és a szegényebb lelkészek fizetésének 800 frtra való kiegészítését. Hosszasabban fejtegette a jövő közigazgatási reformot s megígérte, hogy Csaba örendelkezési jogát biztosítani fogja. Este 400 terítékű banket volt az államtitkár tiszteletére a Fiume-szállóban.

A 43 százalékos kvóta.

Az osztrák kormány egyik félhivatalosa, a »Reichswehr« utján meg van izenve Magyarországnak újból a 43 százalékos kvóta. Konstatálja az ujság, még pedig a budapesti tudósítójának értesülései alapján, hogy Lukács László és Bilinszki pénzügyminiszterek a kvóta kérdésében újabban érintkezvén: a magyar pénzügyminiszter biztos tudomással bír a kvótának amaz arányáról, melyet az osztrák kormány némi engedelmények fejében Magyarországgal szemben mint elengedhetetlen követelményt állít fel. Az újonnan megválasztott kor-

mánypárti képviselők tájékoztására, hogy tudják mi lesz az ő kötelességük a kvótakérdésben, konstatáljuk a bécsi lap nyomán, hogy a magyar kormány felajánlotta a 35 százalékos kvótát, de ezt az osztrák kormány határozottan visszautasította, s most határozottabban követeli a 43 százalékos kvótaarányt. Így tehát gróf Csáky Albin, Hieronymi s a többi mérsékelt kvótaemelő kormánypárti képviselő el lehet készülve rá, hogy a mandátum fejében megköveteli tőlük a Bánffy-kormány, hogy szavazzák meg a 43 százalékos kvótát. A kormánypárti lapok azzal dicsekesznek, hogy nincs kérdés, a mely felett véleménykülönbség támadhatna a szabadelvű pártban: s mi hajlandók vagyunk elhinni, hogy ez az exorbitáns kvóta-követelés csakugyan próbakő lesz, a mely megmutatja, hogy a párt egysége és tömör a lemondásban.

A kecskeméti pótválasztás.

A gróf Zichy Nándor és dr. Nagy Mihály kormánypárti jelölt között eldöntetlen küzdelem Kecskeméten megteremtette a kormánypárt és a függetlenségi párt fuziót. A nov. 12-én tartandó pótválasztáson a függetlenségi és 48-as párt együtt fog szavazni a kormánypárttal dr. Nagy Mihályra, a kinek az érdekében a miniszterelnöki választási iroda is teljes erővel akcióba lépett.

Az egri mandatum.

Lukács László pénzügyminiszternek Egerben kierőszakolt többsége már a kérvény beadása előtt leszállott háromról kettőre. Az ellenzék ugyanis nyomára jött, hogy egy halott nevében szavaztatta le a pénzügyminiszter kertesintezője valamelyik hívét. A pótszavazás alatt történt ez a visszaélés, a személyazonossági tanuk pillanatnyi távollétének az ügyes felhasználásával.

Programm-féle.

A Szent-László nyomda-részvénytársaság igazgatóságának megtisztelő megbízásából a mai nappal ideiglenesen átveszem a »Tiszántúl« szerkesztését.

Nem vagyok új ember e lapok olvasói előtt; két esztendő óta — a nyári hónapok kivételével — ahányszor meg-

jelent e lap, mindannyiszor volt benne valamelyes dolgozat, mely az én tollam alól került ki; feleslegesnek tartom azért bővebb programot adni ez alkalommal.

Részem volt a »Tiszántúl« programjának kidolgozásában. Ahhoz tartom magamat ezentúl is. Vallási kérdésekben az egyház tanításához való ragaszkodás, a kath. egyház jogainak védelme, mások vallásos meggyőződésének tiszteletben tartása lesz elvünk. — Politikában a hatvanhetedik kiegyezés és az abban gyökerező nemzeti jogok szabnak irányt számunkra. Természetes, hogy a liberális kormányval szemben ezután is ellenzékét képezünk.

Mindenkor lelkesen karoljuk fel a földművelő osztály érdekeinek istápolását és készségesen támogatjuk az iparosok helyzetének javítására irányuló törekvéseket. — Zászlónkra van írva az egyleti élet felvirágoztatása, a társadalmi mozgalmak ápolása, a város és megye kulturális, anyagi és erkölcsi érdekeinek előmozdítása. — Családi ügyeket nem hurczolunk a közönség elé, a személyeskedést kerülni fogjuk. — Gondunk lesz a jó irányu szépirodalom ápolására.

Ez volt a »Tiszántúl« programja a multban, ez lesz a jövőben is; nemcsak addig, míg az én szerény nevem alatt jelenik meg e lap, (hiszen ez csak ideiglenes állapot), hanem azután is, míg csak a »Tiszántúl« fenn fog állani.

Munkatársainkat kérjük, támogassanak bennünket célunk elérésében szives közreműködésükkel.

Olvasóinktól s e lapok barátaitól kérünk bizalmat, jóakaratu méltánylást, itt-ott egy kis elnézést.

Nagy-Várad, november 10. 1896.

Dr. Vueskies Gyula.

ismeret, melyre mindenki eljuthatna. Heti 4—6 órában 6—8 éven át lehetne egy nyelvben annyira haladni, hogy szótár nélkül jól olvasunk és törve akadozva, egyszer mászor hibázva képesek legyünk az illető nyelven beszélni. Csak-hogy ehhez *gyakorlatias* tanmód jó-tankönyv a tanároknak pedig buzgóság és szigorúság kellene. De ezt a szigorúságot úgy hiszem minden okos szülő megbocsátaná a tanároknak.

Ha egy-két nyelvre félig-meddig megtanítaná ezzel a középiskola több hasznot hajtana mint azzal, ha teletömi a gyerek fejét egyetemre való meg nem emésztett ismeretekkel, melyek a vizsgálat utáni héten már szerencsésen elpárolognak.

Nálunk a művelt nők az élő nyelvek ismereteiben a művelt férfiak felett állanak. Míg a fiu a gymnasiumban vagy reáliskolában nyelvtörténeti és nyelvfilozófiai alapon nyugvó nyelvtanokkal kinlódik: addig leánytestvérei otthon a bonnetből vagy nevelőnőtől legalább megtanulnak egy kicsit parlirozni.

Persze az ilyen parlirozás még nagyon távol áll a nyelv irodalmi ismeretétől.

Az is tény, hogy nálunk nyelvismeret dolgában az aristocrazia után mindjárt a zsidók jönnek. Az ő gyakorlatias érzékük belátja a nyelvismeret hasznát: a kereskedés is rákényszeríti a nyelvtanulásra. Ritka ember aki legalább németül valamit nem tud.

Annyi bizonyos, hogy ebben a keresztény akosság tanulhatna tőlük. A hazai tudomány-

nak nem valnak kárára, ha a tudományos mozgalmakról előbb is értesülne mint huszonöt év mulva az akadémia magyartalan kiadványaiból. S ha már így is úgy is külföldi műveket olvasunk, inkább olvassuk azokat eredetiben, mint rossz fordításban. És ha a selejtes fordítások nem volnának oly kelendők, akkor nem szorulna le a könyvpiacszról az eredeti magyar irodalom.

Egy krajczárka pechjei.

Sok nagy ember megbukott már a képviselő választásokon, de olyan kicsiny mint K r e u c z e r l Jakab önjelölt ur, még egy sem: Sokak biztos sikerét, tette tönkre az átkos kormány vad erőszakja, de oly borzasztóan nem bukott senki mint Kreuczerl Jakab, mert kérem ő teljesen törvényszerűen bukott, pedig egy választóját sem utasítottak el; egy sem maradt el, sőt egygyel több választója volt, mint pártja sejtette, mert a jelölt ur is egyhangulag magára szavazott. Sokan kaplak már több szavazatot is, mint amennyire számítottak, de annyival kevesebbet, mint Kr. Jakab ur kapott, még nem kapott senki. — Kérem itt valami hibának kellett esni, úgy gondolja Kreuczerl ur, se gondolat cselekvéssé éretlenül benne, s ő petíciót adott a választás tisztasága ellen azon alapon, mert neki már 22 szavazata volt (önmagá szavazatával) K ö r ö s László államtitkárnak pedig csak 571 potom voksa s mégis kitzte az elnök a zár órát pedig abból mindenki láthatja, hogy ha a szavazni

nem akaró 800 polgár, kinek voksolási jussa volt reá szavazott volna, tisztára ő lett volna a nyertes.

Önök pedin Uraim! tessenek csak vissza emlékezni, s komolyan megfontolni mind azt, a mit Kreuczerl Jakab ur jelöltsége alatt tett, s meglássák, hogy önök is az ő pártjára állanak s így még többségre tesz majd szert. Ugyanis Veress államtitkár leteszi a mandátumot, nem ugyan az ellenjelölttől való félelmében, hanem azon biztos tudatban, hogy erős ott a kormánypárt, a hol Kreuczerl Jakab gyengélkedik, mint elenjelölt.

Mi tett tehát s különösen mit tett volna Kreuczerl Jakab? Az első petíció olvasásánál s kérdésnek kell végig nyilalni a hazán a Kárpátoktól az Adriáig.

Hát kérem Kreuczerl Jakab nem úgy tett mint más jelölt. Ő nem jelentkezett egy agg pártnak intézői előtt sem, hanem mint néppárti önjelölt, saját külön programja szerint lépett fel. — Itt kezdődött a baj, mert amely pártot ő magáévá tett az a párt nem akarta őt magáévá tenni. A néppárti iroda kijelentette, hogy Kreuczerl Jakab önmaga egy külön néppárt, kihez s melyhez semmi köze.

De ez a baj nem volt baj. Jakab el ment a fényképészhez, s le ábrázoltatta magát három variációban. Nos kérem tette ezt valaha jelölt, jutott é valaha ilyen eszme a jelölt urak eszébe? Nein und noh amal Nein! Az egyik arczkép alatt ez volt olvasható K. J. mint gavallér, a II-ik alatt K. J. mint a veterán gárda hadnagya, a III-ik alatt K. J. mint polgár. A negyedik példány K. J.

* **Vadászati jog bérbeadása.** Körösszeg község vadászati jogát 5 évre bérbe adja ki. Az árlejtést a bérletre ez évi november hó 19-én tartják meg Körösszeg község-házánál.

* **Veress Sándor daltársulata Nagyváradon.** Városunk közönsége nyakig benne van az unalomban; hétköznapi, szürke napokat élünk, még csak a czirkusz kínálkozó sován élvezetétől is elestünk egy időre. Más években már ilyenkor hangos volt a Walterei, Ujvilág a német czeppürágók jodlirozásától, uralkodott a könnyűvéru »művészet«? akiktől most, dicséret érte, a főkapitány megmentette Nagyváradot. E szürke egyhangúságban csak örömmel fogadja közönségünk a hirt, hogy a jeles baritonista: Veress Sándor magyar daltársulataival, a melyet Ós-Budavárából ösmér az ország közönsége, Nagyváradon előadásokat fog tartani. A társulat nem hasonlítható össze a német senger-truppokkal, mert a művészi magaslapon álló tursulat a kiválóbb opera és opelette részleteken kívül a magyar dalt ápolja. Az igazgatón kívül tagjai a daltársulatnak Veressné Molnár Erzsébet coloratur énekesnő, Barts Aranka, a kit közönségünk a nagyvárad színpadról jól ismer már. Széplaki Miczi sansonette, Eöri Szabó József tenorista és Bokor Tivadar komikus. A társulat holnap, szerdától kezdve naponként a Bazár éttermében tartsonfetti Jour-Fix-estélyeket.

* **Esküvő.** Bondra László betétszerkesztési hivatalnok a nagyszalontai kir. járás-bíróságnál, vasárnap délután vezette oltárhoz az olasz r. k. plebánia templomban Maksa Mariska kisasszonyt, Maksa György nagyvárad polgár kedves, szép leányát. Az esketést Dencs János cz. kanonok végezte. Az esküvő után a nagyszámu rokonság gazdag lakomára gyűlt össze, a melyen elhalmozták jókívánataikkal az új párt.

* **Véletlen halál.** Vértagyasztó szerencsétlenség történt tegnap d. e. 10 órakor a milleniumi téren épülő hely. vallású felsőleányiskolánál, Diós György nagyvárad születésű nőtlen bádigos, Vlád bádigos mester segédje, épen a tetőzeten dolgozott, midőn a nyirkos tetőzeten megcsuszva az egyensúlyt elvesztette és a szédítő magasból az épület állványok mellé zuhant. A kőműves munkákat végző pallérok azonnal segítségére siettek, de mire felemelték, hogy a kórházba vigyék, belső sérülések következtében már kiszorult. Az orvosrendőri bonczolás után Várad-Velenczére fogják szállítani a szerencsétlen véget ért ifjút, a kit mindenki sajnál mint törekvő és becsületes embert, és ott szülei házából fogják eltakarítani. A szerencsétlenség körül, mint a vizsgálat megállapította senkit sem terhel mulasztás.

* **Elgazolta a vonat.** Kurucz Károly bihari földműves szombaton alkonyattájt kihajtotta két lovát a bihari vasut vonal mellé legelni, ő maga pedig egy kis bufejőre betért a csapszékbe. Az őrizet nélkül hagyott két állat a vasuti vágányokra tévedt s esti fél 9 órakor székelyhidfől jövő vonat elgazolta mindkét állatot. A szegény családos ember nemcsak majdnem összes vagyonát elvesztette gondatlansága által, de még meg is büntetik.

* **Megfagyott ember.** Margittáról írja levezelőnk, hogy ott egy fiatal szabósegéd megfagyott. Fésűs József a nagyvásár öröme »kimenőt« tartott s az egyik kurta kocsmában annyit talált inni a bicskanyító karczoból, hogy a sárga földig elázott tőle. A nagyvásártéren igyekezett keresztül az éj sötétjében s egy árokba zuhant. Reggel megfagyva, halva találták meg az árok pocsolyájában. A hatóság semmi gyanusat nem fedezett fel a vizsgálat során. A holttestet beszállították a hullaházba, a hol fel fogják bonczolni.

* **Megvadult bika.** Fleischer J. bereg-böszörményi birtokos egy hatalmas természetű bikát hajtatott be tegnap a nagyvárad állatvásárra eladás végett. Még a délelőtt folyamán eladta az állatot Hartmann Béla nagyvárad mézárósna s figyelmeztette egyuttal, hogy fel ne bősztse a hatalmas állatot, mert akkor

borzasztó vérengzést csinál a népes vásárban. A mézárós azonban csak félvállról vette a dolgot s azzal felelt, hogy látott már külön bika, a melyet megfékezett. Kevés idő múlva az állat iszonyatosan felbőszült. A közönséget nagy félelem szállotta meg s visitva futott mindenki a megvadult állat elől. Egy szegény nagykereskedő ember nem tudott idejekorán elmene-külni s a bika szarvával a nyakát átdöfte s a fején is súlyos sérülést okozott. Az elalélt embert orvoshoz, majd hazaszállították; sebei igen súlyosak. Egy másik embernek a karját döfte át, míg a harmadik emberen keresztül gázolt s a nemesebb szerveket sértette meg erősen. Igen sokan szenvedtek még kisebb sérüléseket. A vásártéren levő kutat is összetörte a felbőszült állat. Hosszu ideig még gondolni sem mertek arra, hogy kézrekerithessék addig a felbőszült állatot, míg az le nem csillapul. Jó sokára üldözni kezdték botokkal, vasvillákkal, de nem boldogultak vele. Dél felé aztán sikerült kötéltre fogni a dühöngő bikát. Szerencsére a bika nem menekült ki a vásártérről, mert ha valamelyik utcán a városba talál tévedni, borzasztó szerencsétlenséget okozhatott volna.

* **Rövid hírek. A zálogházak kamatja.** A győri kereskedelmi és iparkamara átiratban kéri Nagyvárad városát, hogy tudassa, miként a nagyvárad zálogházakra nézve milyen magas kamatot és más illetményt állapított meg a város; és pedig külön az ékszerekre és külön egyéb ingóságokra. — **Visszavont rendelet.** A budapesti sajtó vizsgáló bíróság pár hónappal ezelőtt elrendelte, hogy »A zsidó vérgyilkosságok története napjainkig« című röpiratot kobozza el a hatóság. Mivel a röpirat szerzője ellen már megtartották a sajtótárgyalást, az elkobzásra vonatkozó rendeletet visszavonták.

* **Rendőri hírek. Leleményes tolvaj.** Hogy Nagyváradon leleményes és becsületes tolvajok is vannak, ujabban ismét nyújtott bizonyítékot róla a nagyvárad rendőrség. Dohány Mayer nyílt folyosójáról egy ládában levő frakkját ellopták. Hanem az ismeretlen tettesben volt egy kis önérték és karpótlásul ott hagyta kopott esernyőjét. Daczára ezen jószívűségének a rendőrség mégis keresi a frakk zűkében levő uracsot. — **Eltűnt ezüst gyertyatartók.** Böszörményi Lipót családjával a belsőszobájában volt. Mire észrevették, hogy valaki a szobában járt, már két értékes ezüst gyertyatartónak se híre se hamva nem volt. A rendőrség keresi az eltűntet bűvészt. — **Ellopott lószerszámok.** Rothbard Ignác istállójából tegnap két lószerszámot elloptak. A károsult jelentést tett a rendőrségnek és keresik az ismeretlen tettest, vagy tetteseket. — **Késelő bérkocsis.** Herberger és Feirstein egyfogatu bérkocsi tulajdonosok állomás helyükön összekaptak. A támadó Feirstein kést rántott elő és megszurta Herbergert. A késelő konfortéblit, bekisérték a rendőrséghez.

* **Kárpáti Miklós helybeli fiatal kereskedő üzleti hirdetésére e helyen is felhívjuk olvasóink figyelmét miután nevezett czégnél mindennemű női és férfi divatcikkeket a legjutányosabban szerezheti be.**

TANÜGY.

Tantestületek szervezése. A tantestületek szervezése ügyében terjedelmes leirat érkezett a megyék törvényhatóságaihoz. A népiskolai közoktatásra való hivatkozással felemlíti a miniszter, hogy a nép- és polgári-iskolai tanítók kötelesek minden tankerületben tanítói testületlé alakulni, a mely testületek a nnyijárási körre oszlanak a hányjárása van a megyének. A testületek évenként legalább egyszer értekezletet kötelesek tartani s azon a tagok részt vesznek. Az értekezlet alkalmával a tanítóknak utiköltséget és napidíjat kötelesek adni az iskola fenntartók. Az állami tanítók a helyi viszonyokhoz képest 1—1 frt napidíjban részesülnek. Felhívja a miniszter a vármegyét, hogy az iskola fenntartó községeket utasítsa, miszerint ilyen célra megfelelő összeget vegyenek fel a költségvetésbe.

EGYESÜLETEK.

Meghívás.

A szinügyi bizottság tagjait tisztelettel felkérem, hogy a folyó hó 11-én d. u. 8 órakor a városháza termében tartandó bizottsági ülésen megjelenni sziveskedjenek.

Hoványi Géza.

szinügyi bizottsági elnök.

Tárgy:

Elnöki előterjesztés a jövő nyári évad tárgyában.

A „nagyvárad gyorsíró-egyesület közgyűlése. Vasárnap délután 2 órakor a nagyvárad gyorsíró-egyesület Adorján Emil elnöke alatt ülést tartott. Az ülés tárgyait, a tisztviselők félévi jelentése, továbbá Mandel Viktor lemondása folytán megürült pénztárnoki állás betöltése képezte, Mandel helyére Elmmann Ferencz aljegyzőt választották meg, az ekként megürült aljegyzői állásra pedig Magyar Jenőt. Elnök hosszasan méltatta a kör feléves működését, utal a tisztakar tevékenységére, melynek eredményének tulajdonítja a »Gyorsírók lapjának« megszületését, továbbá az ingyenes gyorsírási órák adását.

Az egyes tisztviselők jelentése s több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

A „Gyermekbarát“ ülése. A nagyvárad »Gyermekbarát« egyesület választmánya tegnapi délután, vasárnap tartotta ülését a városházán, Ritoók Zsigmond elnöke alatt. Jelen voltak: Sal Ferencz kir. tanácsos polgármester, K. Nagy Sándor egyetl titkár, dr. Gyémánt Jenő jegyző, Ritoók Zsigmondné, Beczkay Lajos pénztárnok, ifj. Schwarcz Abrahámné, Rechné Bauer Zsófia, Szöcsné F. Róza, Szász Agostonné, dr. Berkovits Ferencz, dr. Kornstein Lajos, Vallaschek Venczel, N. Justh Sándor, Farkas Izidor, Eszenyi Sándor. Előterjesztették a rendes folyó ügyeket s azután a pénztár állapotáról szóló jelentést hallgatták meg s örvendetesen vették tudomásul, hogy az egyetl vagyona gyarapodott ez évben is. A szegény iskolás gyermekek részére ezen a télen is gadoskodnak ebédéről, téli ruháról. Az ebédek kiosztását november hó 16-án kezdik meg. Az egyesület közgyűlése december hó 13-án lesz.

IRODALOM.

— **Costanza** a czime annak a jeles olasz regénynek, mely a »Könyves Kálmán« irod. könyvkeres. részvénytársaság legujabb vállalatában, a Magyar Regénytárban megjelent. A diszes kiállítású első füzet elejéhez a kiadó programot is csatolt, melyben ismerteti a vállalat célját és irányát, közölvén egyuttal azoknak a köteteknek a czimeit is, melyeket eddig a megindított regénysorozat keretébe fölvetett. Maga ez a névsor, a melyben helyet foglalnak hazai (Jókai Mór, Tolnai Lajos, Várad Antai, stb.) kiváló íróink és a külföld (Tolsztoj Leó gróf, Carman Sylva, Gabriele d'Annunzio stb.) jelesei elég biztosíték arra, hogy a vállalat sikerülni fog; a remek kiállítás, diszes nyomás, a szép kiviteli autotypia utján reprodukált eredeti szövegrajzok pedig bizonyára nagyban hozzájárulnak ezeknek a csinos és szemre is kedves füzeteknek az elterjedéséhez a melyek már azért is megérdemlik, hogy a művelt magyar közönség a pártfogásába vegye, mert egy-egy ilyen 3 ives (48 oldalas) füzet ára 15 kr.

Maga a legelső regény, melylyel a vállalat megindult, rendkívül érdekesnek ígérkezik; szerzője Pierantoni-Mancini Grazia olasz író, egy római szenátornak a neje, s Mancini-Oliva Beatrix híres költőnő leánya. Ez a regénye, a Costanza, mely lendületes szép, fordításban most jelenik meg először magyarul, olasz nyelven rövid másfél év alatt nyolcz kiadást ir.

— **„Assisi sz. Ferencz élete“** című munkát illetőleg van szerencsém az érdeklődőknek tudomására hozni, hogy az — miután előljáróim intézkedése folytán papnövendekünk oktatásával lettem megbízva — Dunaföldvárótt (Tolna m.) kapható. Ara füzve 2 frt diszes vászonkötésben 2 frt 60 kr. Bohnert Marián, sz. fer. r.-áldozár.

— A szigligeti Társaság matinéja. A nagyváradi »Szigligeti Társaság« a jövő november hó 15-én délelőtt 11 órakor felolvasó ülést tart a jogakadémia disztermében. Ez alkalommal E n d r ő d i Sándor, H u z e l l a Gyula és F e h é r Dezső olvasnak fel költeményeket és más szépirodalmi dolgozatokat. Az érdekesnek ígérkező matinén előkelő közönségünk ezuttal is bizonyára tömegesen veszi ki részét a kiválóbb szellemi élvezetből. — A társaság a következő értesítéseket teszi közzé:

A »Szigligeti társaság«-nak e hó 15-én vasárnap d. e. 11 órakor, a jogakadémia disztermében tartandó felolvasó ülésére a meghívók már szét küldtek, s a kik arra esetleg tévedésből meghívót nem képtak, de arra igényt tartanak, kéretnek hogy azokért forduljanak. Dr. Adorján Armin ügyvéd urhoz a társaság titkárához, (Szent László tér Diamonddiház) ki készséggel küld meghívókat. Továbbá felkéretnek a Szigligeti társaság t. tagjai és barátai, hogy a társaság által 15-én vasárnap déli 1 órakor a Zöldfa termében rendezendő társasébeden b. családjaikkal mentől nagyobb számban részt venni sziveskedjenek. Egy teríték 2 frt. fizetni és előjegyezni lehet. Dr. Adorján Armin s Winkler Lajos titkároknál és Kátona Mihály társ. eljárónál.

SZINHAZ ÉS MŰVÉSZET.

A »Századvégi lányok« Kolozsvárott.

— A színügyi bizottság figyelmébe. —

M e g y e r i Dezső kolozsvári színigazgató, daczára nagyváradi kudarcának, Kolozsvárott megpróbálkozott e fércdarab előadásával. Azonban itt is elérte sorsát, amennyiben csufosan megbukott. A kolozsvári lapok, élesen kikelnek Megyeri ellen, mert — mint írják — a k a s s z a kérdést jobban szemelött tartja a közönség jóízlésénél.

A holnap üléselő színügyi bizottságnak, minden kommentár nélkül ajánljuk figyelmébe, egy kolozsvári lap kritikájának a következő készletét:

»Hát Megyeri Dezső mégis kitrucczolt. Előadatta a »Századvégi leányok«-at csak azért is, mivel mi a tisztesség, a jó izlés és a jogosság nevében felkértük, hogy e darabbal ne szennyezze be a nemzeti színházat. Azaz, nem csak azért, hanem inkább azért, mert a kassza kérdése azt javallta, hogy e reklamdarrabbal egy telt házat csináljon. A tegnapi előadás után meg kell lennünk győződve arról, hogy Megyeri Dezső kész örömet előadtná az Ós-budavári »Couchée de la mariéet« vagy a Folie-Caprice-beli »Kalabriáspártiet« is, miután azokkal is reménye volna publikumot vonzani.

Egyébként meglegedésünkre szolgálhat, hogy a »Századvégi leányok« cz. ponyvatermék tegnap csufosan meg bukott és pedig olyan auspiciuok mellett, melyek a jövőre nézve okulásul szolgálhatnak Megyerinek. A közönség úgy számban, mint minőségre nézve teljesen elütött a rendes premiére-publikumtól. Különösen ez utóbbi tekintetben megnyugvással láttuk a rendes színház látogató közönségnek tüntető távolmaradását. És a távolmaradottak csak örülhetnek, hogy nem ültek fel a darab hazug reklam-hireinek, mert — mint azt akármelyik jelenlétől megkérdezhetik — a közönség az este egyhangulag unatkozott, ásitozott, gyakran nyugtalankodva bosszankodott — nem a frivolitásokon, hanem a darab szörnyű ürességén, tartalmatlanságán. Az egész est folyamán egyetlen tetszés nyilvánítás, egyetlen taps nem hangzott fel.«

Igazságszolgáltatás.

Váltóhamisító és sikkasztó segédjegyző.

A nagyváradi kir. törvényszék előtt, tegnap tárgyalta Beszedits István volt Jákóhodosi segédjegyző sikkasztási ügyét. Elnök volt: M i l l y e Gyula, szavazó bírák: K. Nagy Sándor és F a s s y e, jegyző: i f j. K o c s á n János. A vádhatóság képviselőjében B ö h m Jenő kir. alügyész jelent meg.

A tényállás a következő:

B e s z e d i t s István, Jákó-Hodoson segédjegyzősködött. Ilyen minőségben ment el Kendi Zsigmondhoz, Csegődi Lajoshoz és Sipos Lajoshoz és felkérte őket, hogy mivel pénz dolgában nagyon megvan szorulva, segítsék ki és irjanak alá neki egy harmincz forintos váltót.

Mindhárman készséggel teljesítették a segédjegyző kívánságát és aláírták a kitöltetlen váltó uralapot.

B e s z e d i t s István kiállította aztán »E g y s z á z h u s z « forintrólés K e n d i nevére alá írta az »elfogadást« jelző kitéltet, Sipos Lajos volt a kibocsátó, C s e g ő d i a forgató, a saját maga nevét pedig oda írta második forgatónak, hogy ellene még viszkerezettel se élhessenek. Ez volt az egyik ügye.

Ezenkívül még kétféle sikkasztással volt vádolva, nevezetesen Buheszkú Tógyertől felvett 9 frt. illetéket, V i g y i k á n Vasziltól pedig 5 frt. hadmentességi díjat s mindkét összeget elsikkasztotta.

A törvényszék, ugy a váltóhamisítás, mint a sikkasztás büntetésében bűnösnek mondta ki Beszedits Istvánt és összbüntetésül két és fél évi fegyházra ítélte.

Az elítéltek, még több vizsgálat alatt levő bűnügye van s már egy ízben hasonló nemű ügyért büntetve volt.

A rendőrség brutálitása — nem büntendő. Ez évi május hó 10-én volt az ország-szerete megbeszélés tárgyát képező eset, midőn a budapesti rendőrök a függetlenségi párt gyűléséről haza távozó munkástömegeket megrohanták és irgalmatlanul kaszabolták. A törvényszék a rendőrség ellen beszüntette az eljárást, most a tábla — helyben hagyta ezt.

A holnapi sajtótárgyalás. A Klein Ferencnek Nikolits Döme elleni sajtótárgyalása holnap lesz megtartva. A törvényszék e napra a következőképpen alakult. Elnök: M i l l y e Gyula, szavazóbírák K. Nagy Sándor és G r á m, jegyző L i n c z i n g e r Gyula. E holnapban ezenkívül még három sajtótárgyalás fog tartatni, u. u. m 23-án, 27-én és 30-án.

REGÉNY-CSARNOK.

Zsebed ki felebarátodat.

REGÉNY.

Írta:

G É R A R D E D.

34

A gyógyszerhárosnak nem tűnt fel, hogy leánya nevét a nemes tudta. Ily esetleges dolgok soha sem szoktak neki feltűnni. Picziny kis teremts volt, nem szélesebb, mint a hogy alacsony természetéhez illett, sötét-fekete borzas hajjal, kerekded szájjal, mely úgy tűnt fel, mintha mindig duzzogna. Hogy fiatal volt még, mutatta a mód, a hogyan elpirult, midőn idegent vett észre a gyógyszerhárosban s elárulta eleveenségét úgy helyezve a deszkát az asztalra, hogy a száraz levelek szanaszét futottak.

— Világos, hogy én készítem a théát, — mondá Janina hátraveve fekete fejceskjét s azon fáradozva, hogy a füveket kicsiny fekete kezével összesperje. — Ki csinálná más, ha nem én?

Igen, ki! Marczint teljesen uralmába kerítette a vágy, hogy segítségére legyen; mert az ő keze is ott volt a deszka szélén. A vékony fehér ujjak találkoztak a telt fekete ujjakkal s azoknál időztek. Wronski Jan pedig ezalatt tim-sót és boraxot adott egy másik vevőjének.

— Eltávozik? kérdé Marczin, midőn látta, hogy Janina két kőkorsót vesz s az ajtó felé tartott.

— Igen, nem érek rá tétlenkedni. A hátulsó szobába megyek.

— Nekem sincs időm tétlenségre felelte Marcin, mialatt a leánynak — kinek mindkét keze akadályozva volt — kinyitotta az ajtót. Betevén azt legnagyobb bámulatára még mindig a fiatal nő mellett találta magát. Merész tettét oly hideg vérrel hajtotta végre, hogy a gyógyszerháros észre sem vette eltűnését.

— Miért jött ide be, szolt Janina, letéve

a korsókat. S kicsinyke orrát jelentékenyen felemelte.

— Szeretem a hátulsó szobákat s odabenn oly meleg volt.

— Talán hideg, akarja mondani; itt sokkal melegebb van, mint a gyógyszerhárosban.

— Csakugyan, sokkal melegebb van.

— Nem hajlandó visszamenni a gyógyszerhárosba? kiáltott haragosan a kis boszorkány egyet toppantva a földre csak azért, hogy Marcin figyelmét a selyemtopánra felhívja, a melyet viselt.

— Ugy érzem, hogy nem, felelte Marczin, egy pillantást vetve a fekete selymes lábcsakkákra. Valami elragadóan új érzelmeket okozott neki az, hogy valaki miatta a lábával toppantson. Leült arra a karosszékre, mely egyedül volt a szobában s kezdte kényelembe tenni magát. Rettenthetlen lustasága már sokszor keresztül vitte őt ott, hol a határozott fellépésnek semmi haszna sem lett volna.

Janina hátat fordított neki s elkezdett nagy zörgéssel foglalkozni a korsókkal, üvegekkel, keverő kanalakkal s mindazzal, mi hozzá tartozott, még azok az ártatlan papirdobozok is csak úgy lármáztak kezei közt. Előkészületeket tett arra, hogy valami port osszon szét és tegyen papircsomagocskákba. Marczin csodálattal követte munkálkodását. Majd elszédült, látva azokat a gyors mozdulatokat, melyeket Janina tett.

Janina pedig folytatta tovább munkáját, mintha csak feltette volna magában, hogy Marczinra nem ügyel. A szobának — a melyben voltak — az ablakai szűk udvarra nyíltak, melyen hóval fedett kis pavillon állott s tyukok és ludak sétáltak a csontkeményre fagyott földön.

Miután, Marczin perczek hosszant — eltelve csodálattal — halgatott, hirtelen kérdé: »Miért nem jött a mult vasárnap templomba?«

— Hát még mindig itt van — felelte Janina, vállain keresztül hátra tekintvén. »Csak nem megyek azért a templomba, hogy magát láthassam.«

— De én meg azért megyek.

A nélkül hogy megfordult volna, rántott egyet vállán. »Hisz alig ismer meg engem.«

— A mióta élek, ismerem.

— Ha, ha, ha — tört ki Janninából a nevetés. »Ugy hiszem, mindössze is kétszer látott.«

— Talán; nem téved Ön soha.

— S valószínűleg a mai nap után többé nem is fog látni.

— Talán.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A portugál királyné Budapesten.

Budapest, nov. 9. (Saj. tudósítónk táv.) A portugall királyné ma estére magához rendelte Munczy czigány primást, a kinek a zenéje mellett a Somossy-féle orpheum hat nő tagja népies viseletben, — három csikós, három leány — bemutatta a királynénak és kíséretének a csárdást. A táncz rendkívül tetszett a királynénak.

Uj hitfelekezetek a fővárosban.

Budapest, nov. 9. (Saját tudósítónk táv.) A fővárosban »Szakad Israel« czimen uj hitfelekezet alakult, a mely bejelentette megalkulását s benyújtotta szabályzatát. Kiemelik, hogy csak magyarul imádkoznak és az egybekelendő vegyes párokat összeesketik.

Ugron és Kossuth párbaja az ügyészség előtt.

Budapest, nov. 9. (Saját tud. táv.) Sántha Elemér dr. kir. alügyész indítványára a tvszék elrendelte Ugron Gábor ellen — a Kossuthal való párbaj ügyében — a vizsgálatot. Kossuth Ferencz részére pedig, előbb a képviselőháztól mentelmi jogának felfüggesztését fogják kérni.

A nihilisták munkája.

Lemberg, nov. 9. (Saját tud. táv.) Itteni lapok azt írják, hogy az özvegy czárnét, két nagyherceget, Olga nagy hercegnőt vivő udvari vonat gépjének és kocsijának csavarjait október hó 27-én meglazították, de a gépész észrevette a merényletet s Mihejlavo állomás előtt megállította a vonatot. A czárnénak és főhercegnek le kellett szállniok a kocsiából s gyalog mentek az állomásig, a hol új vonatra ültek. Sokakat letartóztattak.

A molnárok országos gyűlése.

Budapest, november 9. (Saját tud. táv.) A molnárok országos kongresszusa iránt, mely ma kezdődött a Köztelekben, nagyon csekély érdeklődés mutatkozott. Sümeghi Ferencz elnöki megnyitójában a kis malmokat védte a kartellek üldözései ellen. Reméli, hogy most már javulni fog a kis molnárok helyzete. Megvitatták azután a kormányhoz intézendő memorandum pontjait s a kongresszust berekesztette.

A románok sérelme.

Bukarest, nov. 9. (Saját tud. táv.) Politikai körökben arról beszélnek, hogy Románia Beszarabiát vissza akarja kérni Oroszországtól és eziránt a kellő lépéseket az európai kabineteknél már legközelebb meg is teszik.

A forrongó Islam.

Konstantinápoly, nov. 9. (Saját tud. táv.) A törökök közt az izgalom nőttön nő. A mecsetekben titkos gyűléseket tartanak. A olemek és softák egy küldöttséget menesztettek a Scheikal-Islamhoz, oly kérelemmel, hogy a veszélyeztetett vallást védelmezendő hívja fel az összes mohamedánokat s figyelmeztesse azokat a közeli veszélyre. A küldöttség azon aggályának adott kifejezést, hogy az összes keresztény hatalmak csak azért szövetkeztek, hogy az iszlomot Konstantinápolyból kiszorítsák.

KÖZGAZDASÁG.

A biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya. folyó november hó 14-én, azaz szombaton délelőtt 11 órakor az egyesület hivatalos helyiségében gyűlést tart, melyre a választmányi tagok tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Földmivelségi miniszterium tudatja, hogy 9 állattenyésztési kerületi felügyelőséget szervezett.
2. Földmivelségi miniszter a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában kiadott rendeletét megküldi.
3. Földmivelségi miniszterium a m.-óvári növénytermelés kísérleti állomás jelentését megküldi.
4. M. kir. debreczeni dohánybeváltó felügyelőség tudatja, hogy a pénzügyminiszterium Bihar-megyében a dohánytalajok használatánál a 3 éves vetésforgatást engedélyezte.
5. Tisza István előterjesztése a gazdasági egyesületek szövetsége tárgyában.
6. Wertheimstein Alfréd a lótenyésztési bizottság újbóli szervezését kéri.
7. Rátkay József jelentése selyemtenyésztési ügyben.
8. M.-Lázur köztség kérelme 9 tenyészkan beszerzése iránt.
9. Br. Mannsberg Ernő pénztárnoki állásáról lemond.

Nagyvárad, 1896. november 8.

Szabó József,
egyleti elnök.

Baromfivész Nagyváradon. Nagy az ijedelem gazdaszonyaink között, hogy az eddigi piaci drágaság mellett újabb baj ütött be az apró szárnyasok közzé. A sertésvész miatt a

zsir és sertéshús ára felszökött s gazdaszonyaink úgy segítettek magukon, hogy sertés karaj helyett ropogós liba és récze sülttel kedveskedtek családjaiknak, lévén a szárnyas aprójszág sokkal olcsóbb, mint a sertéshús. Tegnap reggel gyorsan hire futott a piacon, hogy az aprómarhák között kiültött a járvány; egyre-másra hullanak a szárnyasok. A Szent László-téren a baromfi piacon több lud, récze és csirke tényleg elhullott. Egyes vevők mire haza vitték a megvásárolt állatot, azok elpusztultak. A vész hírére egyszerre megcsappant a vétel kedv, a vidékről behozott baromfiak jó részét haza vitték az eladók.

Terménytőzsde.

Budapest, nov. 9.

B u z a	ősze, bácskai	9.95
	ősze, északi	9.96
	október-novemberre, bácskai	6.81
	okt.-nov.-re északi	6.83
R o z s	ősze, bácskai	0.00
	ősze, északi	0.00
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	4.10
	okt.-nov.-re, északi	4.12
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	0.00
	okt.-nov.-re, északi	0.00

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. nov. 9-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.50
Magyar koronajárdék	99.20

Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.10
Italméresi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	155.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	135.—
Oszták járadék papirban	101.—
Oszták járadék ezüstben	101.—
Oszták járadék aranyban	122.50
Oszták korona járadék	101.—
1860. oszták államsorsjegyek	144.—
Oszták magyar bankrészvény	935.—
Magyar hitelbank részvény	401.25
Oszták hitelintézeti részvény	865.80
Oszták-magyar államvasuti részvény	857.25
20 frankos arany (Napoleondor)	9.52
Német birodalmi márka	58.70
London vista	119.75
Páris vista	47.50
20 márkás arany	11.75

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Dr. Mayer László

orvos.

Lakik: Újváros, Pável-utca 26-ik szám.

258-2-3

tartós fűtésre legjobb és legjutányosabb tüzelő anyag.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legalkalmasabb a gáz-coaks, mert a súlyosabb és ezáltal drágább mile coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk 2 frt métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor métermázsánként 14 krajczár fuvardíjért h á z h o z s z á l l i t j u k a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a coaks vásárlásánál a mennyiben ha egyszerre legalább 250 kilót rendelnek meg, akkor nekik fuvarbért nem számítunk.

Nagyvárad, 1895. novemberben.

NAGYVÁRADI LÉGSZESZGYÁR:

Az igazgatóság.

258 3-12

Hol lehet olcsón és jó lábbelit vásárolni.

Az őszi- és téli idényre!!

GÁLL LÁSZLÓ

czipő-raktára Nagyváradon, Fő-utca.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy a közelgő idényre mintegy

6000 pár

férfi-, női- és gyermek-czipők,

melyek nagyobbára a saját műhelyemben a legjobb anyagból készültek, az eddigi árnál 25%-al olcsóbban árusítom el.

Mérték utáni megrendelések czipők és csizmáknál a legolcsóbban és leggyorsabban eszközöltnék.

Teljes tisztelettel

Gáll László.

249 4-10

Pontos kiszolgálás!!

Meg nem felelő árak kicseréltnék.

Postai megrendelések gyorsan intéztnék el.

→ **Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak.** ←

Főmagasságu *Dr. Schlauch Lőrincz*

ur Ő Eminenciájának szállítója.

SZILÁDKY **és TÁRSA**

NAGYVÁRADON, BÉMER-TÉR, POYNAR-FÉLE HÁZ.

FÉRFI RUHÁK.

Midőn a gazdag választéku **angol** és **francia** kelmékkel berendezett raktárunkat a t. közönség figyelmébe ajánljuk, bátrak vagyunk megemlíteni, hogy

a külföld legujabb eredeti divatczikkei

nagy választékban nálunk kaphatók s — tekintettel a divat haladására — a jó munka és izléses divat keresztülvitelére a legkitünőbb erővel rendelkezünk.

Szövetek mérték szerinti eladása gyári áron.

→ Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és mintákkal szolgálunk. ←

(214) 11—20

Jutányos, határozott árak.

→ **Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak.** ←

É R T E S I T É S !

Partieárak vétele és eladásáról.

Van szerencsém mélyen tisztelt vevőim b. tudomására hozni, hogy évek óta fennálló **kézmű- és divatáru üzletemet** egy nagyobb csődtömeg előnyös vétele által egy kizárólagos

→ **Partieáru üzletre** ←

átalakítottam és ezentul az összes árukat mint **divatkelmék, gyapjuruhaszövetek, zefirek, vászonárak, asztalneműek, zsebkendők, ágytakarók, szőnyegek**, valamint minden a rőfös szakmába vágó cikkek nálam ugy nagyban mint kicsinyben **50%-al** a rendes áron alul kaphatók.

Tisztelettel

NÁDAS IGNACZ

Zöldfa-utca elején.

(221) 10—10

Kárpáti Miklós

uj divatáruházából

Nagyvárad, Zöldfa-utcza, „Zöldfa”-étteremmel szemben.

Ha pénzed van, mindened van! Hölgyeim! Nagyvárad legnagyobb áruháza!

Bő megtakarítás!

Kiárúsítás!

50%-kal olcsóbb párti!

Kedves olvasó! Reklámokkal nem untatom, hanem legegyszerűbb szavakban tudomására juttatom, hogy egy a mai kor igényeinek megfelelő elegáns

női- és uri divatüzletet

nyitottam, pontos szolid, legolcsóbb árkiszolgálás mellett kizárólag elsőrendű, nagyjórészt *hazánkban készült* cikkek kaphatók és az árak olcsóságairól alant tessék meggyőződni!

Tessék urak és hölgyek!

Uri gallérok minden facon 18 kr. 6 drb.	1.05
Uri kézelők ötszörös 35 kr. 3 pár	1.—
Uri ingek D. siffonból 1.25 kr. 3 drb.	3.50
Uri ingek DD. siffonból 1.65 kr. 3 drb.	4.50
Uri ingek RR. siffonból 2.25 kr. 3 drb.	5.95
Uri ingek szines kretton és sefirből legujabb	1.45
Uri éjjeli ingek pikáns szegélyzettel	1.45
Uri lábravalók magyar v. német	—85
Uri nyakkendők ezelőtt 1.50 kr. most	—75
Uri harisnyák fegyházban kötött 3 pár	—95
Uri zsebkendők tuczatja 2.85 kr. legfinomabb	3.75
Uri esernyők 1.45 kr. legjobb graciososa	2.45
Uri téli alsó ingek 85 kr. legjobb plüsch	1.25
Uri meleg Exelsior ingek jobb mint Jäger	1.95
Uri téli alsó nadrágok 95 kr. a legeslegjobb	1.45
Női meleg alsó ingek nem csiklandós	1.25
Női téli bugyogók 85 kr. legjobb flanelből	1.35
Női meleg szoknyák mosó flanelből	1.45
Női alsó szoknyák Cloth jobb mint selyem	3.65
Női ige 65 kr. jobb 85 kr. legjobb	1.25
Női ingek dus himzéssel francia mellszabással	1.95
Női corsetták 75., jobb 95 kr. dushimzéssel	1.35
Női siffon szoknyák francia hasacska szabással	2.45
Női harisnyák fekete 50 kr. rabmunka tartós	—65
Női kasmér és meleg fejkendők olcsó	—45
Női selyem kendők minden létező színben	—95
Női sálók 85 kr. szebb 1.15 kr. legujabb	1.75
Női berliner kendők 95 kr. legnagyobb	1.50
Női posztó kendők félnagy meleg	1.85
Női nagy nyakba való Himalaja meleg kendők	3.85
Leányka alsó trikók kézzel lábbal kezdve	—45
Fiuknak meleg trikók Jäger szabás kezdve	—45
Gyermek harisnyák minden színben kezdve	—25
Gazdasági lópokróczok 1 frt jobb	1.50
Uradalmaknak gácsi lópokróczok elszakit-hatlan	3.25
Flanel takarók könnyü meleg mint a bunda	2.45
Fehér és koczkás tisztí lótakarók párja	6.85
Parádés lópokróczok és szántakarók	4.15

Tessék jó háziasszonyok!

Egy ruhára őszi és téli versenyszövetek	1.56
Egy ruhára jó meleg mosó parketek	1.75
Egy ruhára való kitünő seviott kelmék	1.95
Egy ruhára való jó mosó Welour flanellek	2.35
Egy ruhára divatos gyapju kelmék	2.75
Egy ruhára Cordonette uj szövetek zsolnai	3.65
Egy ruhára őszi Delén kelmék mosó	4.65
Egy ruhára széles posztó szövetek tartós	4.95
Egy ruhára széles Damentuchok finom	5.85
Egy ruhára széles angóra téli szövetek	6.9
Egy ruhára fekete és szines mohair	7.45
Egy ruhához teljes kellékek összeállítva	2.45
Egy vég eperjesi lepedő vászon tartós	4.55
Egy vég rózsahegyí vászon női ingekre	5.80
Egy vég késmárki vászon lábravalóra erős	5.95
Egy vég szepességi vászon ágyneműekre	6.75
Egy vég külföldi siffon nem valami jó	4.35
Egy vég eperjesi siffon nagyon szép tartós	5.95
Egy vég Sroll siffon selyem szálu	6.95
Egy vég Sroll kretton jobb mint vászon	7.45
Egy vég rumburgi 35 rőfös	7.85
Egy vég Szepességi Damaszt Grádli	8.50
Egy vég egyszerűségü lepedő vászon	8.95
Egy vég valódi czerna vászon női ingekre	9.45
Egy vég staffirung vászon 54 rőfös	18.45
Egy derekalj takácsszöttes csinvalból	3.65
Egy 6 személyes kávé teríték színekben	1.35
Egy 6 személyes damaszk teríték szepességi	2.95
Egy tuczat Szepességi damaszk törölköző	3.95
Egy madrácz rendelt afrikából tartós	7.85
Egy olajos pipi paplan két személyes	2.65
Egy kasmér paplan két személyes	3.95
Egy atlasz Kasmér paplan legfinomabb	5.95
Egy ág garnitura két ág és asztalterítő	3.45
Egy ág garnitura legjobb minőség 3 drb.	5.95
Egy ablakfüggöny Tunis kereszt csikokkal	1.50
Egy nagy patent szobaszőnyeg tartós	3.75
Egy ujszülöttnek összes kis staffirung ára	4.95

KÁRPÁTI MIKLÓS,

246 3-10

mint törvénytörő bejegyzett kereskedő megkülönböztetett bizalmat és támogatást érdemel

dicsérő és pontos kiszolgálásáért.

Karácsony, husvét és pünkösdi ünnepeken egész nap zárva ez áruház!

Ezég rendületlen olve a vevők lelkiismeretes és korrekt kiszolgálása.